

Δημήτρης Τσινικόπουλος

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΕΟ-ΑΘΕΪΣΜΟΥ

“Ο Θεός δεν είναι Νεκρός!”

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΣΤΑΜΚΟ

Κύριε Τσινικόπουλε στην Αμερική έχει ξεσπάσει εδώ και χρόνια μια διαμάχη ανάμεσα στους οπαδούς του λεγόμενου Δημιουργισμού ή Ευφυούς Σχεδιασμού και σ' εκείνους του Δαρβινισμού ή της Εξελικτικής Βιολογίας. Σε βιβλία και άρθρα σας έχετε πάρει θέση υπέρ της πρώτης άποψης και κατά της δεύτερης. Τι σας κάνει να θεωρείτε πως ισχύει η θεωρία του Ευφυούς Σχεδιασμού και γιατί απορρίπτετε τη Θεωρία της Εξέλιξης του Δαρβίνου;

Στο βιβλίο μου *Το Στοίχημα του Πασκάλ* έχω ειδικό κεφάλαιο με τίτλο «Δημιουργισμός ή εξελικτισμός;», όπου εξετάζω λεπτομερώς, τα θέματα αυτά. Δείχνω ότι τόσο ο φονταμενταλιστικός δημιουργισμός όσο και ο Νεο-Δαρβινισμός, σφάλουν σε πολλά και είναι ανεπαρκείς οι εξηγήσεις που δίνουν, αφήνοντας τεράστια ποσοστά άγνοιας και αναπάντητα ερωτήματα. Κατά τη γνώμη μου «*Ο Ευφυής Σχεδιασμός*» με κύριους εκπροσώπους τους William Dembski, Michael Behe, M. Denton κ.άλλ., δίνει πιο ικανοποιητικές απαντήσεις στα μεταφυσικά ερωτήματα της προέλευσης του κόσμου, της ζωής και του ανθρώπου. Όπως έγραψε ο M. Μπήχου στο βιβλίο του *Το μαύρο κουτί του Δαρβίνου*: «Το αποτέλεσμα των αθροιστικών προσπαθειών για την εξερεύνηση της ζωής σε μοριακό επίπεδο είναι μια δυνατή, καθαρή, διαπεραστική κραυγή: Σχέδιο!». Η θεωρία της εξέλιξης του Δαρβίνου κρίνεται κατ' αρχάς ανεπαρκής από τον ίδιο τον Δαρβίνο, ο οποίος θα μπορούσε να θεωρηθεί ο πρώτος-αντιδαρβινιστής, όσο προκλητικό ή παράλογο φαίνεται αυτό, διότι στα βιβλία του, έχουν επισημανθεί

οι πολλές επιφυλάξεις του και η άγνοιά του με την μορφή των λέξεων, ίσως, πιθανόν, προφανώς, θέλω να πιστεύω, ας υποθέσουμε κλπ (κάποιος τις υπολόγισε σε 800), γι' αυτό δεν ήταν ούτε απόλυτος στις θέσεις του, ούτε απέκλειε την ύπαρξη του Θεού. Γι' αυτό και ο διάσημος επιστημολόγος Καρλ Ποππερ, χαρακτήρισε τον Δαρβινισμό «πρόγραμμα μεταφυσικών ερευνών» περισσότερο, παρά επιστήμη... Υπάρχει σαφώς μικρο-εξέλιξη μέσα στα πλαίσια ενός είδους ή μιας ομάδας-οικογένειας, αλλά η μακρο-εξέλιξη μέχρι σήμερα δεν αποδείχθηκε και η παλαιοντολογία τη διαψεύδει, όπως έγραφα και στο άρθρο μου *‘το Μυστήριο των Καμβριανών απολιθωμάτων’* που δημοσιεύθηκε στο *Strange* τεύχος 154 και σ' άλλα δοκίμιά μου.

Το τελευταίο σας βιβλίο, που έχει τίτλο *Το Στοίχημα του Πασκάλ*, αποτελείται κυρίως από δοκίμια κριτικής του Νεο-Αθεϊσμού. Ποια η διαφορά αυτού του φαινομένου σε σχέση με τον κλασικό Αθεϊσμό της εποχής του Διαφωτισμού; Μήπως είναι η αναβίωση του θρησκευτικού φανατισμού που ωθεί όλο και περισσότερους ανθρώπους, κυρίως στις δημοκρατικές χώρες, να αμφισβητήσουν επιστημονικά την “εξ αποκαλύψεως αλήθεια” των μονοθεϊστικών δογμάτων, που όπου επικρατούν βλέπουμε μόνο βία και καταστολή;

Ο Νεοαθεϊσμός, με κύριους εκπροσώπους του, τους Ρίτσαρντ Ντόκινς, Μισέλ Ονφρέ, Κρίστοφερ Χίτσενς κ.άλλ., ασκεί δριμεία κριτική εναντίον του θρησκευτικού φαινομένου γενικά και όλων

των θρησκειών. Στηρίζεται κυρίως στον Νεο-Δαρβινισμό για να ερμηνεύσει την ύπαρξη του κόσμου, που όμως, όπως προανέφερα είναι ανεπαρκής. Τον αμφισβητούν όχι μόνο οι οπαδοί του «ευφούς σχεδίου», αλλά και άλλοι επιστήμονες από διάφορους κλάδους βιολόγοι και μη (π.χ. Φρεντ Χόϋλ, Βικραμασίνγκε, Λίπσον, Πολ Γκρασέ κ.άλλ.). Ο αθεϊσμός των Διαφωτιστών ήταν κυρίως αντικληρικαλιστικός, αλλά περισσότερο επιρρεπής στον αγνωστικισμό. Ο Ζ.Ζ. Ρουσό ήταν πιστός και ο Βολταίρος δεν ήταν άθεος. Είχε πει το περίφημο: «Κι αν δεν υπήρχε Θεός θα έπρεπε να τον επινοήσουμε για να εξηγήσουμε την ύπαρξη του κόσμου». Επί πλέον, οφείλω εδώ να επισημάνω ότι όλοι οι μεγάλοι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι (Πυθαγόρας, Θαλής ο Μιλήσιος, Ηράκλειτος, Αναξαγόρας, Ξενοφάνης, Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης κλπ) δέχονται την ύπαρξη θεού-διαμορφωτή της ύλης που την θεωρούσαν αιώνια. Ο Αριστοτέλης, μάλιστα, υποστήριξε την τελολογική απόδειξη και μίλησε για το «πρώτον κινούν-ακίνητον». Και όλοι οι μεγάλοι επιστήμονες της Δύσης από τον 17° αι.μ.Χ. όπως Καρτέσιος, Κέπλερ, Νεύτων, Πασκάλ, Κυβιέ, Λάμπνιτς, Λιναίος, Μπούλ, και ιδιαίτερα, οι μεγάλοι μαθηματικοί όλων των αιώνων (Ούιλερ, Γκάους, Τζηνς, Ντιράκ, Γκέντελ, Ουαϊτχεντ) ήταν θειστές. Για το φαινόμενο του Φανατισμού και της βίας θα μιλήσω εκτενώς σ' άλλη σχετική ερώτηση.

Ο Ντενί Ντιντερό είχε πει κάποτε πως “οι φιλόσοφοι είπαν πολλές κακίες για τους κληρικούς. Οι κληρικοί είπαν πολλές κακίες για τους φιλόσοφους. Όμως ποτέ οι φιλόσοφοι δεν σκότωσαν κληρικούς, αλλά οι κληρικοί σκότωσαν πολλούς φιλόσοφους”. Αυτό συμβαίνει ειδικά σήμερα σε ορισμένες μουσουλμανικές χώρες. Βλέπουμε για παράδειγμα τους Τζιχαντιστές να αποκεφαλίζουν τον Σύριο αρχαιολόγο Khaled al-Asaad, που επί μισόν αιώνα φρόντιζε τις αρχαιότητες στην Παλμύρα. Γιατί ο θρησκευτικός φανατισμός μετατρέπεται τόσο εύκολα σε βία κατά των διαφορετικών απόψεων;

Ο Φανατισμός είναι ο χειρότερος σύμβουλος και οδηγός για τη ζωή των ανθρώπων. Φανατισμός, όμως, υπάρχει και ενδημεί παντού: Και στην πολιτική και στα αθλήματα (π.χ. ποδόσφαιρο) κλπ. Δεν είναι φαινόμενο αποκλειστικά συνδεδεμένο με τη θρησκεία. Η βία που ασκείται από θρησκευόμενους, οφείλεται κυρίως στον υπέρμετρο ζήλο τους να προστατέψουν ό,τι θεωρούν αυτοί ορθό, αλλά με εσφαλμένο τρόπο και μέσο, αλλά και στην άγνοιά τους πολλών πραγμάτων

Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος είναι ερευνητής, μελετητής, ποιητής, διηγηματογράφος και δοκιμιογράφος, και προπαντός ένας δεινός μελετητής της *Βίβλου*, αλλά και κριτικός του φαινομένου του νεο-αθεϊσμού, και της θρησκευτικής νεωτερικότητας. Δεν είναι όμως ένας στείρος και δογματικός υπερασπιστής του Χριστιανισμού, αλλά περισσότερο ένας παθιασμένος ερευνητής που αναζητά τις αυθεντικές πνευματικές αξίες που μπορούν να νοσηματοδοτήσουν την ανθρώπινη ζωή. Ο Δ. Τσινικόπουλος σπούδασε νομικά και συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές εδώ και στο εξωτερικό. Μελέτησε φιλοσοφία, φιλολογία, θεολογία κ.α. Επί σειρά ετών παρακολούθησε σεμινάρια βιβλικής θεολογίας. Έγραψε και δημοσίευσε δεκάδες δοκίμια, άρθρα και μελετήματα φιλολογικού, ιστορικού και μεταφυσικού περιεχομένου. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με θέματα δικαίου και

φιλολογίας της αρχαίας Εγγύς Ανατολής. Μέχρι σήμερα εξέδωσε 17 βιβλία, ανάμεσα στα οποία και πέντε ποιητικές συλλογές. Συνεργάτης σε πολλά περιοδικά λόγου και τέχνης, όπως *Νέα Εστία*, *Ευθύνη*, *Νέα Πορεία*, *Σύγχρονη Σκέψη*, *Πνευματική Ζωή*, *Άβατον*, *Πνευματική Κύπρος*, *Χρονικά*, *Ομπρέλα*, *Σύγχρονα Βήματα*, *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, *Οδός Πανός*, *Φηγός*, *Ενώπιον*, *Πορφύρας*, *Ίαμβος*, *Πάροδος*, *3η Χιλιετία*, *Παρέμβαση*, *Ζενίθ*, *Strange*, *Μυστική Ελλάδα* κ.α. Είναι μάλιστα επί πολλά χρόνια και τακτικός συνεργάτης του Απαγορευμένου Περιοδικού *Strange*. Μέρος του έργου του προβλήθηκε από τον τύπο και την τηλεόραση αλλά ένα σημαντικό μέρος της δουλειάς του παραμένει ακόμα αδημοσίευτο. Τακτικό μέλος σημαντικών λογοτεχνικών, πολιτιστικών και επιστημονικών σωματείων, όπως της Εταιρίας Νομικών Βόρειας Ελλάδας, της Εταιρίας

ας Μακεδονικών Σπουδών, της Ελληνικής Εταιρίας Φιλοσοφικών μελετών, της Ελληνικής Εταιρίας Χριστιανικών Γραμμάτων, της Εταιρίας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης. Τιμήθηκε με βραβείο δοκιμίου από το Δήμο Θεσσαλονίκης (1984), από την Ελληνική Εταιρία Χριστιανικών Γραμμάτων (1994) και από το Σύνδεσμο Εκδοτών Βορείου Ελλάδος (1997), και από τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης (2003, 2010). Ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη, απόμαχος δικηγόρος πλέον, αλλά με έντονη και ακατάπαυστη συγγραφική δημιουργία. Η συνέντευξη αυτή έγινε με αφορμή το πολυσυζητημένο τελευταίο του βιβλίο με τίτλο *Το Στοιχείο του Πασκάλ*, που απαντά στους σκεπτικιστές των ημερών μας. Σύμφωνα με τον ίδιο τον συγγραφέα το βιβλίο “απαντά σ’ όλες τις ενστάσεις και τις αιτιάσεις τους!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΚΟΣ

και στην μονόπλευρή θέασή τους. Ο Ιησούς και οι πρώτοι χριστιανοί ήσαν κατά του φανατισμού, του πολέμου και της βίας. Οι αποκεφαλισμοί των Τζικαντιστών εντάσσονται στα ακραία παραδείγματα φανατισμού που συνδέονται περισσότερο με πολιτικά κίνητρα εκφοβισμού και αντεκδίκησης για τα όσα υπέστησαν από τους Δυτικούς, σε πολέμους, αναίτιες επιθέσεις κ.λπ.

Ως γνωστόν η αύξηση της δυσανεξίας στις διαφορετικές, στις αιρετικές απόψεις ήταν πάντα σημάδι δογματισμού, συντηρητισμού και παρακμής, καθώς η διαφωνία εκλαμβάνονταν ως έγκλημα. Τι είναι “ορθοδοξία” και τι “αίρεση”;

Συνήθως ορθοδοξία θεωρείται και εκλαμβάνεται αυτό που πρεσβεύει η επίσημη-καθιερωμένη εκκλησία, «Ορθόδοξη» παρ' ημών, ενώ αίρεση ό,τι διαφωνεί με τα δόγματα της εκκλησίας, τα οποία όμως, ως γνωστόν, διαμορφώθηκαν προϊόντος του χρόνου, και ύστερα από πολλή αντιλογία και διαμάχη. Υπάρχει ειδικός κλάδος στην Θεολογία που λέγεται «Ιστορία των Δογμάτων» (Dogmengeschichte) που εξετάζει τα θέματα αυτά. Τώρα το τι είναι ορθοδοξία και το τι αίρεση, είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα για να συζητηθεί εδώ. Πάντως, υπενθυμίζω ότι, οι πρώτοι χριστιανοί που διώκονταν από το Ιουδαϊκό ιερατείο και το κατεστημένο, χαρακτηρίζονταν “αίρεση των Ναζωραίων” (Πράξ. Αποστ. 28:22) και ο απόστολος Παύλος πρωτοστάτης της “αίρεσης των Ναζωραίων” (Πράξ. 24:5) πράγμα που δείχνει, πόσο εύκολο είναι οι επίσημες και οργανωμένες θρησκείες να χαρακτηρίζουν αιρέσεις τις μικρές θρησκευτικές ομάδες που δεν συμφωνούν σε πολλά θεσμοθετημένα δόγματα, που έχουν επικρατήσει για διάφορους λόγους.

Γιατί, όταν ο Χριστιανισμός έγινε επίσημη θρησκεία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, εφαρμόστηκαν εναντίον των παγανιστών, “εθνικών” ή ειδωλολατρών μέτρα που πήραν το χαρακτήρα διωγμών, ανάλογων με εκείνους που είχαν δεχθεί οι Χριστιανοί τους τρεις πρώτους αιώνες της ιστορίας τους;

Ο Χριστός δίδαξε να αγαπάμε αλλήλους και τους εχθρούς μας ακόμη. Δυστυχώς, αυτό δεν το εφάρμοσαν οι χριστιανοί, θρησκευτικοί

κυρίως ηγέτες από τον 4^ο αι.μ.Χ., οι οποίοι συνεπικουρούμενοι από τους πολιτικούς ηγέτες (Κωνσταντίνo, Θεοδοσίο, Ιουστινιανό κ.λπ) που για τους δικούς τους λόγους ήθελαν την ενότητα των λαών και κατοίκων της Ρωμαϊκής και Βυζαντινής αυτοκρατορίας, έδωσαν τη δυνατότητα σε κατ' επίφαση χριστιανούς να αντεκδικηθούν για τα δεινά που υπέστησαν στη διάρκεια των διωγμών. Αυτό αποτελεί μια από τις μελανές σελίδες του ιστορικού Χριστιανισμού, που οφείλεται στην ανθρώπινη ατέλεια και αδυναμία. Υπάρχει ειδικό κεφάλαιο στο βιβλίο μου που αναφέρεται σ' αυτό το θέμα και κατά πόσον είναι εφικτή ή ανέφικτη η ρητική του Ιησού Χριστού για την αγάπη των εχθρών στην κοινωνία μας .

Πολλοί αμφισβητούν την ύπαρξη του Ιησού ως ιστορικό πρόσωπο, ενώ υπάρχουν και πολλοί που διαφωνούν ως προς τη φύση του. Άλλοι πάλι αμφισβητούν την αυθεντικότητα των Ευαγγελίων, ισχυριζόμενοι πως γράφτηκαν αιώνες αργότερα, ενώ κάποια αυθεντικά Ευαγγέλια καταχωρήθηκαν ως “Απόκρυφα” από την επίσημη Εκκλησία. Τελικά υπάρχουν αξιόπιστες έρευνες που να στηρίζουν την ιστορική αλήθεια σχετικά με τους πρωτοχριστιανικούς αιώνες ή απλά αποδεχόμαστε το επίσημο αφήγημα της ιεραρχημένης εκκλησίας ως θέσφατο, χωρίς περαιτέρω έρευνα;

Στο ερώτημα αυτό έχω απαντήσει σ' εκτενές άρθρο μου που δημοσιεύτηκε στο *Strange* με τίτλο «Υπήρξε πραγματικά ο Ιησούς της Γαλιλαίας;» αλλά και στα βιβλία μου «Ιησούς ο ποιητής των ποιητών» και «Βίβλος, ένα βιβλίο επαναστατικό». Υπάρχουν πάνω από 30 μαρτυρίες (Βιβλικές, Ιουδαϊκές, Εθνικές, Χριστιανικές, αιρετικές) μεταξύ του 50μ.Χ. και 150μ.Χ., που μαρτυρούν την ιστορική ύπαρξη του Ιησού της Γαλιλαίας. Οι μαρτυρίες αυτές ενισχύονται από διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα (π.χ. ανακάλυψη ερειπίων της Ναζαρέτ, η επιγραφή Ποντίου Πιλάτου, η ανακάλυψη τάφου του Καϊάφα κ.λπ.). Τώρα, ως προς τη φύση του Ιησού, αυτό είναι θέμα πίστης. Κάποιοι μπορεί να τον δεχθεί μόνο σαν μεγάλο ηθικοδιδάσκαλο, αλλά οι Χριστιανοί ανά τους αιώνες, τον πιστεύουν και τον δέχονται ως Λόγον και Υιό Θεού, με προανθρώπινη και μετα-ανθρώπινη ύπαρξη. Η ιστορική επιστήμη δεν μπορεί να υπεισέλθει σε τέτοια θέματα πίστης. Όσον αφορά την αυθεντικότητα των βιβλίων της *Καινής Διαθήκης* (Κ.Δ) μπορούμε να είμαστε σίγουροι, με βάση την πληθώρα των χειρογράφων που διαφυλάχθηκαν και υπολογίζονται σε 14.000 περίπου, ότι το κείμενο της, από τον 2^ο αι. μ.Χ. και εντεύθεν, διαβιβάστηκε κατά 98-99%

σωστά, και ότι τα βιβλία της που εναρμονίζονται μεταξύ τους, προέρχονται όλα από τον 1^ο μ.Χ., και είναι σύμφωνα με τα κύρια θέματα – δόγματα της Εκκλησίας του 1^{ου} μ.Χ. αι. Ενώ, τα Γνωστικά Ευαγγέλια και άλλα απόκρυφα, είναι του 2^{ου}-3^{ου} μ.Χ. και ψευδεπίγραφα. Γι' αυτό και αυτοαποκλείστηκαν μόνα τους, από τον Κανόνα της Κ.Δ. Δεν τα απέκλεισε καμιά σύνοδος όπως ανεύθυνα γράφεται σε μυθιστορήματα τύπου κώδικα Ντα-Βίντσι του Νταν Μπράουν, και άλλα. Σ' αυτό μπορούμε να είμαστε αρκετά βέβαιοι γιατί πατάμε σε σίγουρο και ελεγχόμενο έδαφος.

Μήπως τελικά αυτό που θρέφει την λεγόμενη Ισλαμική Αναβίωση, την έξαρση του ισλαμικού φονταμενταλισμού και τους κάθε είδους Τζιχαντιστές δεν είναι μόνον ο στρατιωτικός και οικονομικός ιμπεριαλισμός της Δύσης, αλλά και η “ηθική διαφθορά” της Δύσης, όπως υποστήριξε και ο Αγιοταλάχ Χομείνι; Πως μπορεί η Δύση να σταματήσει την ηθική παρακμή της χωρίς ταυτόχρονα να κυλίσει σ' έναν τεχνολογικό και πνευματικό Μεσαίωνα;

Ο στρατιωτικός-οικονομικός ιμπεριαλισμός της Δύσης, οφείλεται ακριβώς στην ηθική διαφθορά της Δύσης, όπου υπάρχουν κατ' επίφαση Χριστιανικά έθνη-κράτη. Το ότι υπάρχει ηθική διαφθορά στη Δύση δεν χρειάζεται κανείς ομματογύγλια για να το δει, ούτε τον Χομείνι να το επισημάνει. Η έξαρση του Ισλαμισμού φονταμενταλισμού, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στη συμπεριφορά της Δύσης εναντίον των Αραβικών μουσουλμανικών χωρών (π.χ. Βομβαρδισμός του Ιράκ, μεροληπτική υποστήριξη του Ισραήλ, συμφεροντολογικές επεμβάσεις Αμερικής κ.λπ.). Αλλά η ηθική παρακμή της Δύσης που οφείλεται στη μη εφαρμογή του 'ηθικού πυρήνα' της διδασκαλίας του Ιησού, (ενός από τους μεγαλύτερους ηθικούς διδασκάλους κατά την ομολογία του Ντόκινς), δεν έχει να κάνει με την τεχνολογική εξέλιξη. Ίσα-ίσα, μπορεί να καταδειχθεί ότι, η επιστημονική-τεχνολογική πρόοδος της Δύσης, οφείλεται στην εφαρμογή των επαναστατικών ιδεών της Βίβλου και του Χριστιανισμού όπως: ανάπτυξη της ατομικής πρωτοβουλίας, σωματική εργασία, ελευθερία των ατόμων και των λαών κ.λπ., όπως τα περιγράφω λεπτομερώς στο βιβλίο μου «Βίβλος, ένα βιβλίο επαναστατικό».

Στην Ελλάδα όλο και περισσότεροι υποστηρίζουν την ανάγκη του διαχωρισμού της Εκκλησίας-Κράτους, υποστηρίζοντας πως κάτι τέτοιο θα έκανε σε τελική ανάλυση καλό και στους δύο θεσμούς, αφού ο ένας δεν θα έμπλεκε στα πόδια του άλλου. Ποια είναι η άποψη σας πάνω σ' αυτό;

Νομίζω ότι είναι ορθή αυτή η τοποθέτηση. Την είχε υποστηρίξει πρωτοποριακά πριν από χρόνια και ο μητροπολίτης Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης κ.άλλ. Πράγματι, πρέπει και στη χώρα μας κάποια στιγμή να γίνει διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους, όπως έχει γίνει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, να σπάσει το ανίερο σύζευγμα του καισαροπαπισμού, της συνύπαρξης κοσμικής και θρησκευτικής εξουσίας, που επικράτησε για λόγους ιστορικούς στο Βυζάντιο, όπου οι βυζαντινοί θεωρούνταν ο «αποκλειστικός περιούσιος

λαός» του Θεού κατ' αντιστοιχίαν του αρχαίου Ισραήλ. Αγνοήθηκε, όμως, ότι ο χριστιανισμός έχει διεθνιστικό και οικουμενικό χαρακτήρα και ότι, άτομα από όλα τα έθνη αποτελούν το λαό του Θεού: «ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ πάντες γαρ υμείς είστε εν Χριστώ Ιησού» λέει ο απ. Παύλος στην προς Γαλάτας επιστολή του, και στην Αποκάλυψη του Ιωάννη διαβάζουμε για έναν πολύ όχλο πιστών, λάτρων εκ παντός έθνους, φυλών, λαών, γλωσσών κ.λπ. (Αποκ. 7:9-10).

Τελικά υπάρχει ή όχι σύγκρουση μεταξύ Φιλοσοφίας και Επιστήμης από τη μία και Μεταφυσικής και Θρησκείας από την άλλη; Πως μπορούν αυτές οι δύο τάσεις, που ακολουθούν την ανθρωπότητα από ανέκαθεν, να συνδυαστούν, να συνυπάρξουν, χωρίς να συγκρούονται προκαλώντας βία;

Κατά την άποψή μου, η αληθινή επιστήμη δεν συγκρούεται με τον πυρήνα της θρησκευτικότητας του ανθρώπου και τη λατρεία του θείου 'εν πνεύματι και αληθεία'. Είναι αυτοτελείς τομείς – κύκλοι, που κάπου, βέβαια, αλληλοτέμνονται, αφού προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις και σε υπαρξιακά και μεταφυσικά ερωτήματα. Η πραγματική επιστήμη στηρίζεται στην παρατήρηση, το πείραμα, τα μαθηματικά. Μπορεί να απαντάει στο πώς αλλά όχι στο γιατί. Δε μπορεί να μας πει τίποτα, με βεβαιότητα, για τα έξω του επιστητού, και τα μεγάλα μεταφυσικά ερωτήματα της προέλευσης του κόσμου, της ζωής, των όντων, της συνειδητότητας του ανθρώπου κ.άλλ. Μπορεί βεβαίως, προς θήρευση της αλήθειας, να διατυπώνει εικασίες, υποθέσεις ή θεωρίες, αρκεί να έχει επίγνωση ότι αυτές είναι επισφαλείς και ευμετάβλητες. Αυτό πόρρω απέχει όμως από την σαφή επιστημονική γνώση. Οι θεωρίες μπορούν να αποτελέσουν τον προθάλαμο για μια περαιτέρω επιστημονική έρευνα. Ό,τι επαληθεύεται με την παρατήρηση και το πείραμα, παύει να είναι εικολογία, υπόθεση, ή θεωρία, και μεταφέρεται στον χώρο της βεβαιωμένης γνώσης. Γι' αυτό, στην επιστήμη μιλάμε για εικασίες, υποθέσεις ή θεωρίες απ' τη μια, και για επιστημονικές αρχές ή νόμους απ' την άλλη (π.χ. νόμος της βαρύτητας, της κινητικής, νόμοι του Κέπλερ, αρχή του Αρχιμήδους κ.λπ.). Όπως ορθά παρατήρησε ο Michael Baum «επιστήμη (πρέπει να) είναι φαντασία συν ταπεινοφροσύνη στο τετράγωνο»!

διότι, είναι περισσότερα αυτά που αγνοούμε απ' αυτά που γνωρίζουμε! Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι το 96% της υλοενέργειας του Σύμπαντος είναι σκοτεινό και για ό, τι γνωρίζουμε και μιλάμε είναι για το υπόλοιπο 4%, Τελικά, όπως επεσήμανε ο μεγάλος Γερμανός Μαξ Πλανκ: «Θρησκεία και επιστήμη, δεν αποκλείουν η μία την άλλη, όπως φοβούνται μερικοί, αλλά συμπληρώνουν και καθορίζουν η μία την άλλη. Ο Θεός βρίσκεται στην αρχή της θρησκείας και στο τέλος της επιστημονικής σκέψης», συμπληρώνοντας την περιφρημική ρήση του Αϊνστάιν «Θρησκεία χωρίς επιστήμη είναι τυφλή, επιστήμη χωρίς θρησκεία είναι κωλή».

Η σύγκρουση, μεταξύ επιστήμης και θρησκείας, προκαλείται από ελλείψεις γνώσεις και εσφαλμένες προϋποθέσεις εκατέρωθεν. Αν π.χ., στην εποχή του Γαλιλαίου ερμηνευόνταν ορθά και με ευρύτητα πνεύματος ορισμένα βιβλικά χωρία από την καθολική ιεραρχία που ήταν προσδεμένη στο άρμα του γεωκεντρικού Αριστοτελισμού, δεν θα δικαζόταν ο Γαλιλαίος, ο οποίος όμως, ήταν πιστός, και ορθά επισήμανε ότι «αν ο Θεός δεν ήθελε να χρησιμοποιεί ο άνθρωπος το μυαλό του για έρευνα, δεν θα τον προίκιζε με νοημοσύνη!».

Στη συνέντευξη, που φιλοξενήθηκε στο Strange No 154, ο Σλοβένος φιλόσοφος Slavoj Zizek υποστήριξε πως σήμερα «Οι τέσσερις Ιππότες της Αποκάλυψης είναι η καταστροφή του περιβάλλοντος, οι προφανείς συνέπειες των βιογενετικών ερευνών, η έλλειψη της αυτορύθμισης των χρηματοπιστωτικών αγορών και ο ολοένα και αυξανόμενος αριθμός των ανθρώπων που είναι αποκλεισμένοι». Δεν είναι αυτά τα τέσσερα οι μεγαλύτερες απειλές που αντιμετωπίζει η σημερινή ανθρωπότητα;

Συμφωνώ με τον Ζίτσεκ σ' αυτές του τις επισημάνσεις, αν και διαφωνώ με ορισμένες θέσεις του που αναπτύσσει στο βιβλίο του «Η Μαριονέττα και ο Νάνος». Εν πάση περιπτώσει, οι τέσσερις ιππότες

της Αποκάλυψης (σύμφωνα πάντα με την Ιωάννεια Αποκάλυψη) είναι ο λευκός ίππος, δηλ. ο Λόγος του Θεού, ο κόκκινος ίππος που έχει μάχαιρα μεγάλη, δηλ. ο πόλεμος, ο μαύρος ίππος που αντιπροσωπεύει την πείνα και μετά έρχεται ο θάνατος και ο Άδης. Όλα αυτά είναι επακόλουθα της άφρονος πορείας της ανθρωπότητας που κατακυριεύει (καταδυναστεύει) τους πόρους της γης, μολύνει το φυσικό περιβάλλον και το καταστρέφει, με αποτέλεσμα να καταστρέφεται και ο ίδιος ο άνθρωπος. Σ' αυτήν την καταστροφή συμβάλλει τα μάλλα, ο άκρατος καπιταλισμός, ο οποίος προκειμένου να μη μειωθούν τα παραγόμενα προϊόντα, παραβιάζει διεθνείς συνθήκες, προστασίας περιβάλλοντος ή αρνείται να προσυπογράψει και να τηρήσει τις υπάρχουσες. Το μεταναστευτικό πρόβλημα είναι τεράστιο και οδηγεί σε ανεξέλεγκτες παραμέτρους και ίσως, στη 'γκετοποίηση' των μεταναστών, αν δεν ληφθούν σοβαρά μέτρα από τις κυβερνήσεις των πολιτισμένων και ανεπτυγμένων χωρών.

Κοσμολόγοι επιστήμονες της Κβαντικής Φυσικής ισχυρίζονται πως έχουν αποδείξει πως το γνωστό μας Σύμπαν προήλθε από μια Κβαντική Διακύμανση του Κενού, και πως όλες οι (θετικές και αρνητικές) ενέργειες του αν αθροιστούν θα μας δώσουν μηδέν. Άρα το Σύμπαν δημιουργήθηκε από μόνο και δεν έχει ανάγκη κανενός Δημιουργού. Μήπως τελικά η έννοια του Θεού είναι απλά μια ανθρώπινη επινόηση για να δοθεί κάποιο νόημα στον κόσμο και να αντιμετωπιστεί ο φόβος του αγνώστου;

Η θεωρία της Κβαντικής Διακύμανσης του Κενού είναι γνωστή, όπως και η θεωρία των υπερχορδών και των πολλαπλών συμπάντων. Με βάση αυτά που είπα προηγουμένως, μπορούμε να πούμε ότι, είναι απλές θεωρίες, χωρίς όμως πειραματική επιβεβαίωση. Προσφάτως, τη θεωρία ενός 'σύμπαντος από το τίποτα', την υποστήριξε και ο διάσημος φυσικός Στήβεν Χόκινγκ – αντιφάσκοντας με προηγούμενες θέσεις του που μιλούσε για το νουν του Θεού –, ισχυριζόμενος ότι η βαρύτητα και οι φυσικοί νόμοι παρήγαγαν το σύμπαν (θεωρία Μ.). Αφήνει, όμως, αναπάντητο το ερώτημα από πού προήλθαν οι φυσικοί νόμοι και πώς το σύμπαν είναι τόσο αξιοθαύμαστο οργανωμένο, με τάξη και λειτουργικότητα, ώστε να οδηγηθεί ο μεγάλος μαθηματικός Τζέιμς Τζηνς να υποστηρίξει ότι «το σύμπαν παρουσιάζει ενδείξεις υπάρξεως μιας σκεπτόμενης ελέγχουσας, ελλόγου Δύναμης», και ο διάσημος Κοσμολόγος Φρεντ Χόυλ να πει, ότι «η προέλευση του σύμπαντος απαιτεί μια νοημοσύνη ανώτερου επιπέδου, μια νοημοσύνη που προηγήθηκε από εμάς και η οποία οδηγεί στην εκούσια πράξη δημιουργίας των δομών που είναι κατάλληλες για ζωή».

Το Σύμπαν ως έχει, με βάση την «την αρχή της εντροπίας» (β' θερμοδυναμική αρχή των Κλαούζιους-Καρνώ) που δείχνει ότι βαδίζει σταθερά σε ένα θερμικό θάνατο και τέλος, (άρα αφού έχει τέλος, είχε και αρχή), και με βάση τις τέσσερις παγκόσμιες σταθερές (ισχυρή πυρηνική δύναμη, ασθενής πυρηνική δύναμη, βαρύτητα, ηλεκτρομαγνητισμός) και την περιφρημική 'ανθρωπική αρχή' του F.J. Tipler, φαίνεται ότι μάλλον έχει δημιουργηθεί (big bang), παρά είναι αιώνιο ή προήλθε από το μηδέν.

Γι' αυτό, άλλοι μεγάλοι φυσικοί όπως, ο John Polkinghorne, ο Πωλ Ντιράκ και ο Paul Davies μιλούν για τον «Νουν του Θεού» που αποκαλύπτεται στο σύμπαν, εκτός από την χρονικότητα αυτού καθ' εαυτού του σύμπαντος, που την ανεβάζουν σήμερα σε 13.7 δις χρόνια.

Συνεπώς, η έννοια του Θεού δεν είναι μια ανθρώπινη επινόηση για να αντιμετωπισθεί ο φόβος του αγνώστου, αλλά λογική κατάληξη πολλών παρατηρήσεων και συγκλινουσών συνιστωσών. Τα αναπτύσσω όλα αυτά λεπτομερώς στην πρώτη, και ίσως, πιο ενδιαφέρουσα ενότητα του βιβλίου μου, με τίτλο «*Η ύπαρξη του Θεού και οι αντι-ρήσεις του ανθρώπου*» σελ. 29-179, όπου μεταξύ των άλλων πραγματεύομαι και το ερώτημα του Ντόκινς «Ποιος σχεδίασε τον Σχεδιαστή».

Ένας άνθρωπος θα πρέπει να ζει με το “φόβο του Θεού”, με το “φόβο της μεταθάνατον τιμωρίας” (Κόλαση) κ.α. προκειμένου να είναι ηθικός και να πράττει το καλό; Οι φιλόσοφοι ισχυρίζονται πως υπάρχει Ηθική πέρα από τη θρησκεία. Μήπως είναι καιρός απαλλάξουμε την Ηθική από θρησκευτικούς εναγκαλισμούς, που την καθιστούν εργαλείο διαχείρισης φόβου;

Ένας άνθρωπος θα πρέπει να ζει με φόβο (=σεβασμό) Θεού. Σύμφωνα με τον σοφό Σολομώντα «*αρχή σοφίας φόβος Κυρίου*», γιατί όπως έλεγε και ο Όμηρος «*πάντες οι άνθρωποι θεών χατέουσι (έχουν ανάγκη των θεών)*». Όχι, όμως, με το φόβο της μεταθάνατον τιμωρίας (Κόλαση), γιατί αυτό είναι εσφαλμένο ελατήριο. Όπως εσφαλμένο ελατήριο είναι και η οποιαδήποτε αναμονή επιβράβευσης της ηθικότητας από τον Θεό. Τον Θεό μπορεί να τον αγαπάς για το τίποτα (Πωλ Ρικέρ). «*Η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον*» γράφει ο μαθητής της αγάπης ο Ιωάννης. Αυτό σημαίνει ότι, πρέπει να αγαπάμε τον Θεό, την πηγή της τάξης και της ηθικότητας και τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως και διακριτών. Στην αγάπη αυτή ο Χριστός συνόψισε το Νόμο και τους προφήτες. Σαφώς και μπορεί να υπάρχει ηθική πέρα από τη θρησκεία κι έξω από τη θρησκεία. Με τη δι-

αφορά ότι, αυτή η ηθική είναι *αυτόνομη*, την επιβάλλει με δικούς του κανόνες ο άνθρωπος, και σχετική, και όχι ετερόνομη ή μάλλον, θεόνομη, που πρέπει να είναι, όπως διδάσκει ο Χριστιανισμός. Στην αυτόνομη-Ηθική, όλα είναι σχετικά και όλα χωρούν και επιτρέπονται. Στην Θεόνομη-Χριστοκεντρική ηθική, όχι. Εκεί ισχύει η αρχή της αλτροϊστι-

κής αγάπης και η αρχή του χρυσού Κανόνα: «*Όλα όσα θέλουν να σας κάνουν οι άνθρωποι κάνετε κι εσείς εις αυτούς*» (Ματθ. 7: 12) αρχή, την αξία της οποίας ανεγνώρισε και ο ίδιος ο Δαρβίνος. Αυτό νομίζω αποτελεί και απάντηση στο τελευταίο σκέλος της ερώτησης.

Πρόσφατα το Βατικανό παραδέχθηκε την πιθανότητα ύπαρξης εξωγήινης ζωής. Συγκεκριμένα ο πατήρ Χοσέ Φούνες, διευθυντής του Αστεροσκοπείου του Βατικανού στη Ρώμη, δήλωσε ότι είναι πιθανό να υπάρχει νοήμων ζωή και σε άλλους πλανήτες. Ο Φούνες όμως έσπευσε να καθουσιάσει τους πιστούς ότι η Γη εξακολουθεί να είναι η μοναδική “αγαπημένη του Θεού”, αφού μόνο στον πλανήτη μας έχει κάνει την εμφάνισή του ο Χριστός. Θεωρείται σωστό η Εκκλησία να συμβαδίζει με την εποχή μας και την εξέλιξη της επιστήμης ή πρέπει να παραμένει κλειστή στα δόγματά της; Γιατί η Καθολική Εκκλησία, παρότι συντηρητική, μπόρεσε να αποδεχθεί κάτι τέτοιο, ενώ η Ορθόδοξη Εκκλησία αρνείται καν να ασχοληθεί μ' αυτό το τεράστιο ζήτημα;

Για την ύπαρξη εξωγήινης ζωής ακούγονται και λέγονται κατά καιρούς τα πιο απίθανα και ευτράπελα, από αρμόδια και αναρμόδια χείλη, ώστε ο μέσος αναγνώστης να μπερδεύεται και να μην ξέρει τι να πιστέψει. Υποστηρίζεται ότι, αν υπάρχουν εξωγήινοι, θα πρέπει να μοιάζουν με εμάς, όπως τόνισε πρόσφατα ο βρετανός καθηγητής της εξελικτικής, βιολόγος του Κέιμπριτζ, Σάιμον Κόνλεϊ Μόρις, γιατί οποιαδήποτε ξεπερνά ζωή στο Σύμπαν, αυτή θα τείνει να μοιάζει με τη γήινη. Ή, ότι μοιάζουν με τσουίτρες-μέδουσες, που θα έχουν μέγεθος όσο ένα γήπεδο ποδοσφαίρου (!) όπως υποστηρίζει η ειδική βρετανίδα σύμβουλος στους δορυφόρους Μάγκι Άντερν Πόκοκ. Ή, ότι υπάρχουν 80 είδη εξωγήινων (οι οποίοι ζουν μάλιστα και κυκλοφορούν ανάμεσά μας), όπως υποστηρίζει ο πρώην υπουργός Άμυνας του Καναδά Πολ Χέλιερ, ο οποίος προτρέπει τις κυβερνήσεις να αποκαλύψουν στον κόσμο τι γνωρίζουν, γιατί ο ίδιος είχε έρθει σε επαφή με εξωγήινες μεταμφιεσμένες.

Απ' ό,τι είναι γνωστό όμως, τίποτα το συγκεκριμένο δεν έχει ανακαλυφθεί και τα U.F.O. παραμένουν U.F.O. και ασύλληπτα... Το μόνο που μπορεί να αποδεχτεί κανείς είναι η ύπαρξη μικροβιακής ζωής κάπου. Όσον αφορά την παραδοχή του Χοσέ Φούνες ότι δεν αποκλείεται να υπάρχει νοήμων ζωή και σ' άλλους πλανήτες, νομίζω ότι είναι μια άποψη που μπορεί να υποστηριχτεί. Ο ίδιος ο Φούνες ορθά τόνισε ότι, η πίστη-αποδοχή εξωγήινης

ζωής, δεν έρχεται σε αντίθεση με το καθολικό δόγμα ή τη Βίβλο. Η τελευταία, πουθενά δεν υποστηρίζει, κάποιο γεωκεντρικό σύστημα αφού μιλάει για την ασημαντότητα του ανθρώπου (Ψαλμ. 8:4), και αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο ο Δημιουργός, να έχει δημιουργήσει και αλλού έλλογη ζωή.

Τώρα, όσον αφορά για το πώς ξεπήδησε αυτή η ζωή, κι αν υπάρχει σε κάποιους εξωπλανήτες που μοιάζουν με τη γη, όπως συχνά ανακοινώνεται, ενώ για τους εξελικτικούς αυτό είναι προϊόν τύχης, για τους ειδικούς και μαθηματικούς αυτό αποκλείεται. Γιατί για να παραχθεί ζωή τυχαία από τη νεκρή ύλη σύμφωνα με τον Φρεντ Χουλ, η πιθανότητα είναι 1 στις 10 - 40.000 (1 ακολουθούμενο από 40.000 μηδενικά!), αριθμός που υπερβαίνει τον συνολικό αριθμό των ατόμων που υπολογίζεται ότι υπάρχουν στο σύμπαν. Συνεπώς, αν υπάρχει ζωή αλλού, θα είναι αποτέλεσμα δημιουργίας και όχι τυχαίας εξέλιξης. Και για να δώσουμε τον λόγο στον καθηγητή της Φυσικής του ΑΠΘκ. Βάρβογλη, η περίφημη εξίσωση Ντρέικ (1961), δεν επαληθεύτηκε, ήταν ίσως πολύ αισιόδοξη, και είναι πιθανό να είμαστε μόνοι μας στο Γαλαξία και με την παρούσα τουλάχιστον τεχνολογία, είναι απίθανο να έλθουμε σε επαφή με εξωγήινους (βλ. Χ. Βάρβογλη, Θα βρούμε ζωή σ' άλλους πλανήτες, ΒΗΜΑ Science 20/12/2009 και ΒΗΜΑ Science 8/2/2004). Και ο διάσημος φυσικός Μίτσιο Κάκου, αναφερόμενος σε ευτυχή γεγονότα για την εμφάνιση ζωής στη Γη, καταλήγει ότι οι πιθανότητες ύπαρξης ενός πλανήτη όπως η Γη, ικανού να συντηρεί τη ζωή εκτός των ορίων της Χρυσομαλλούσας, είναι πολύ μικρότερες από αυτές που πιστεύαμε παλιότερα... και οι πιθανότητες να ανακαλύψουμε

κάποιον άλλο πολιτισμό στον Γαλαξία είναι πιθανότατα μικρότερες από τους αρχικούς υπολογισμούς μας... Οι Ward & Brownlee δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο η Γη να είναι ο μοναδικός τόπος του Γαλαξία που φιλοξενεί πανίδα. Κανένα από τα ηλιακά συστήματα που έχουμε εντοπίσει μέχρι σήμερα δεν μοιάζει με το δικό μας... (Η φυσική του ανέφικτου, σελ. 203-205).

Η Γη λοιπόν, σύμφωνα με την ανθρωπική αρχή, και από πολλές απόψεις (προστασία από ακτινοβολία, από την ατμόσφαιρα και από τους κομήτες, λόγω του Δία, κατάλληλη μάζα του Ήλιου, η παρουσία της Σελήνης, η κλίση του άξονα της Γης, η τεκτονική των Πλακών, η ιδανική θέση της Γης στον Γαλαξία, η ύπαρξη νερού, η απαιτούμενη μάζα της για να συγκρατήσει ατμόσφαιρα και ωκεανούς κλπ) είναι μοναδική και δεν αποκλείεται να αποτελεί εξαίρεση στο Σύμπαν! (βλ. Περισκόπιο της Επιστήμης, τεύχος 264, Σεπ.2002 και Σπύρου Πλακίδη, καθηγητή γεωλογίας ΑΠΘ, Ο μοναδικός Πλανήτης Γη, Μακεδονία 7-8/4/2007). Θα πρέπει λοιπόν προς το παρόν να αρκεστούμε εδώ, και να εργαστούμε σκληρά για την επίλυση των προβλημάτων που εμείς δημιουργήσαμε με την άφρον πορεία και την αλαζονεία μας!

Πως βλέπετε την εξέλιξη και το μέλλον των θρησκειών και της θρησκευτικότητας στο σύγχρονο κόσμο; Πως θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τις ζωές και τα πιστεύω δισεκατομμυρίων ανθρώπων ανά τον κόσμο, εν μέσω κοσμογονικών τεχνολογικών, επιστημονικών, οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων που μεταμορφώνουν κυριολεκτικά τις ζωές μας, αλλάζοντας και τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο; Μήπως τελικά οι θρησκείες καταλήξουν "άχρηστες αποσκευές πεταμένες στο σκουπιδοτενεκέ της Ιστορίας", όπως ισχυρίζονται ορισμένοι;

Η θρησκεία είναι σύμφυτη με τον άνθρωπο. Δεν είναι "μολυσματικός ιός", όπως υποστηρίζει ο Ντόκινς και οι συν αυτώ. Αν 'τη στιγμή που άνθρωπος αναζητεί νόημα στη ζωή, ρωτάει γιατί υπάρχει, τι γίνεται

μετά θάνατον, και θάπτει τους νεκρούς του, σημαίνει ότι έχει έμφυτη θρησκευτικότητα. Όπως έγραψε ο γνωστός κοινωνιολόγος Emile Durkheim: «Η θρησκεία είναι η μόνη τροφή που δεν θα λείψει ποτέ από τον άνθρωπο». Και ο ερευνητής Alister Hardy στο βιβλίο του, 'Η πνευματική φύση του ανθρώπου': «Η θρησκεία είναι βαθιά ριζωμένη στην ανθρώπινη φύση και συναντιέται σε ανθρώπους κάθε οικονομικού και μορφωτικού επιπέδου». Τα ίδια είχαν επισημάνει οι αρχαίοι φιλόσοφοι Πλούταρχος, Κικέρων κ.άλλ. Συνεπώς, ενόσω υπάρχει ο άνθρωπος, θα συνεχίσουν να υπάρχουν και θρησκείες, αν και, νομίζω ότι, οι οργανωμένες θρησκείες και οι πολυάριθμες σε οπαδούς εκκλησίες, θα χάνουν συνεχώς έδαφος και τα μέλη τους, που θα στρέφονται σε ιδιωτικού-προσωπικού χαρακτήρα θρησκείες, και φιλοσοφικές σέκτες, και σε

γκουρού, κάνοντας στο έπακρο χρήση της ελευθερίας τους, αυτής που προσπαθούν να ποδηγετήσουν οι ηγέτες των μεγάλων θρησκειών με τη διαβουκόληση των μαζών. Δηλαδή, θα κυριαρχούν, ο ανορθολογισμός, ο μυστικισμός, ο εσωτερισμός, η παραδοξολογία, ο σατανισμός και άλλες μορφές λατρείας, και ίσως, έχουν μεγαλύτερη έξαρση οι ανατολίτικες βουδιστικές θρησκείες-αιρέσεις (Ζεν κλπ) που λειτουργούν σε ατομικό επίπεδο περισσότερο, και ικανοποιούν τους 'αλεξιπτωτιστές' της σκέψης περισσότερο.

Τελικά, "Ο Θεός Είναι Νεκρός", όπως υποστήριξε ο Φρ. Νίτσε πριν από 120 χρόνια; Κι αν όχι, τότε που ακριβώς βρίσκεται σ' ένα πλανήτη που καταρρέει περιβαλλοντικά, με δισεκατομμύρια φτωχούς και εξαθλιωμένους, με τόσες αδικίες και βία γύρω μας; Γιατί οι οργανωμένες θρησκείες δεν κάνουν τίποτε το αποτελεσματικό απέναντι σε όλα αυτά τα δεινά της ανθρωπότητας;

Μετά από όσα ειπώθηκαν νομίζω ότι, είναι φανερό πως ο Θεός δεν είναι νεκρός, όπως διακήρυξε το θάνατό του ο Νίτσε, αφού

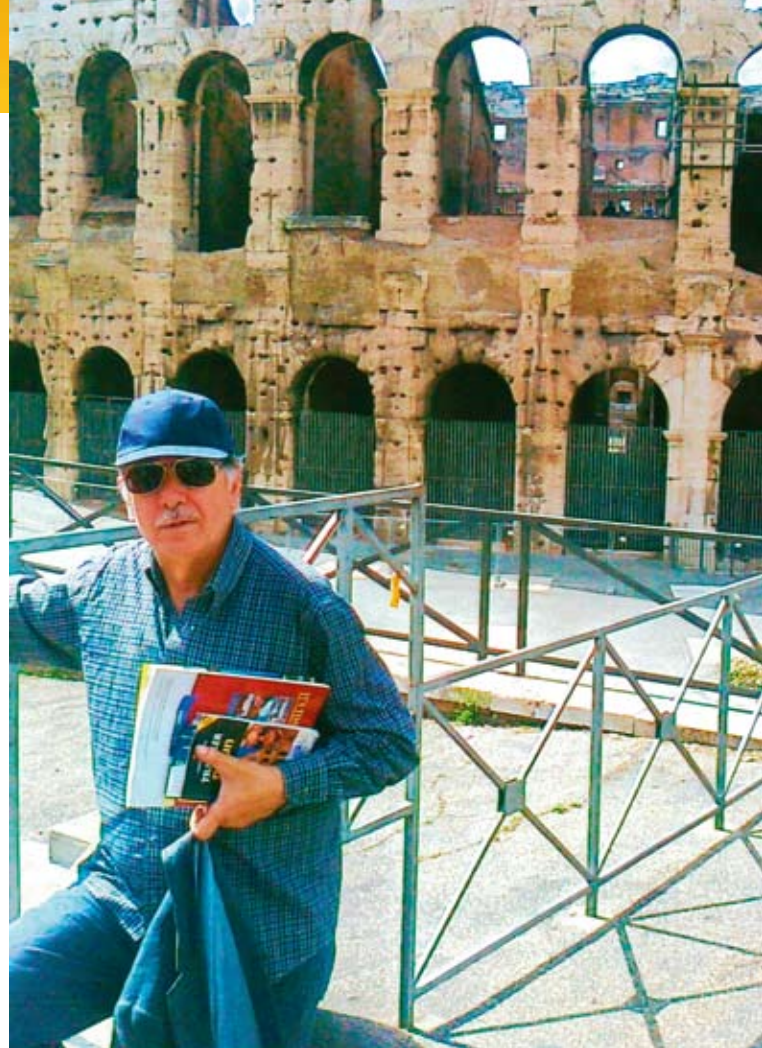
εν ονόματι του Θεού συνεχίζουν και γίνονται όχι μόνο τελετουργίες και λατρείες και προσευχές σ'Αυτόν, όχι μόνο στις μονοθεϊστικές, αλλά και στις πολυθεϊστικές θρησκείες (Ινδουϊσμός), αλλά και εγκλήματα, και ιεροί πόλεμοι, τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση και παγκοσμίως.

Στο ερώτημα πού βρίσκεται, τότε ο Θεός, ο ζων Θεός, ο ΩΝ, ο ΗΝ και ο ερχόμενος της Χριστιανικής Εκκλησίας, ή ο ΓΧΒΧ του Ιουδαϊσμού, και γιατί, δεν επεμβαίνει να πατάξει το Κακό, τη βία και την αιματοχυσία και ν'απαλλάξει τη γη από τη μόλυνση και την περιβαλλοντική καταστροφή, η απάντηση δίνεται στο άλλο βιβλίο μου με τίτλο **ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ**. Σ'αυτό, μέσα από τα μάτια 14 στοχαστών ποικίλης και διαφορετικής ιδεολογίας, όπου περιλαμβάνονται όχι μόνο Ορθόδοξοι διανοητές, αλλά και καθολικοί και προτεστάντες (Πωλ Ρικέρ) και Ιουδαίοι (Χάρα Άρεντ, Χ. Γιόνας) αλλά και Μαρξιστές (Αλαίν Μπαντιού) και Διαρβινιστές (Λαϋαλ Ουάτσον) και Ινδουιστές (Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ), γίνεται μια προσέγγιση και απόπειρα κατανόησης του ηθικού κακού και πως συμβιβάζεται η ύπαρξή του με την ύπαρξη ενός αγαθού παντοδύναμου και παντογνώστη Θεού. Η απάντηση που δίνεται από τους περισσότερους διανοητές (μεταξύ των οποίων και ο Ντοστογιέφσκι) είναι ότι, το κακό και η βία που υπάρχουν οφείλονται αφ' ενός μεν στην κακή χρήση της ελευθερίας του ανθρώπου, στην οποία ο Θεός δεν παρεμβαίνει σεβόμενος το αυτεξούσιό του, αφ' ετέρου στην εσατολογική λύση-επέμβαση του Θεού όπου θα δοθεί οριστική λύση και πάταξη του κακού και των δαιμονικών δυνάμεων, που δε μπορεί ν' αποκλεισθούν ως παράγων πρόκλησης κακού κατά τον Ιονέσκο.

Το γιατί οι οργανωμένες θρησκείες δεν κάνουν τίποτα το αποτελεσματικό απέναντι σ' όλα τα δεινά της ανθρωπότητας, η απάντηση είναι ότι, πρέπει να διαφωτιστούν και να διαπαιδαγωγηθούν νηπιόθεν και επί σειράν γενεών οι πιστοί τους, οι ηγέτες των θρησκειών να τους να δώσουν το ορθό παράδειγμα, να παύσουν να ευλογούν τα όπλα του πολέμου και να γίνουν πραγματικοί ειρηνοποιοί. Αλλά πρέπει και να εξαλειφθούν και οι υπεράνθρωπες σατανικές δυνάμεις, πράγμα που εκφεύγει από τα ανθρώπινα δεδομένα, και αναμένεται εσατολογικά, στο πλήρωμα του χρόνου. Εδώ την απάντηση την έχει ο *'εσατολογικός θεϊσμός'* όπως τον δέχεται ο μεγάλος μαθηματικός και φιλόσοφος Μπλέζ Πασκάλ και σύγχρονοι μεγάλοι διανοητές όπως ο Καρλ Βάιτζαϊκερ κ.άλλ.

Σ' ένα από τα κεφάλαια του βιβλίου σας, αναφέρεστε σ'αυτό που αποκαλείτε «θεϊκή αναλογία» και ακολουθία Φιμπονάτσι. Τι επιχειρήμα εξάγετε εσείς απ' αυτό, για την ύπαρξη Θεού-Δημιουργού;

Όπως αναγνωρίζουν πολλοί μαθηματικοί, τα μαθηματικά είναι ο κώδικας της φύσης. Τη συμμετρία στη φύση μπορούμε να την ανακαλύπτουμε σχεδόν παντού. Στη δομή του DNA, στα πέταλα ενός άνθους, στα φύλλα ενός φυτού, στους κόκκους της γύρης, στη δομή των κρυστάλλων, στο σώμα των ζώντων οργανισμών κ.άλλ. Ιδιαίτερα εκπληκτικό είναι ότι στη φύση υπάρχει ομορφιά και τάξη που εκδηλώνεται με την παρουσία αναλογιών και διατάξεων που έχουν σχέση με την λεγόμενη 'χρυσή τομή' και τον μυστηριώδη αριθμό 'Φ'. Αυτό υποκίνησε τον Ιταλό μαθηματικό

Φιμπονάτσι (1170-1250), να κάνει μία εκτεταμένη έρευνα. Προσδιόρισε λοιπόν την ακολουθία που ανακάλυψε στη φύση ως 1,618 που προκύπτει αν διαιρεθεί ο κάθε αριθμός της ακολουθίας (1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34 κ.λπ.), που είναι αποτέλεσμα της άθροισης των προηγούμενων με τον αμέσως προηγούμενο, φθάνοντας τελικά στον παραπάνω αριθμό, στο 1,618. Αυτή η αναλογία εμφανίζεται, όχι μόνο στην φυλλόταξη, αλλά και στα ζώα, και στο ανθρώπινο σώμα, στα φτερά των εντόμων, στους ιστούς των αραχνών... μέχρι τις μαύρες τρύπες του διαστήματος! Έτσι φαίνεται ότι η φύση είναι υποτεταγμένη σε μαθηματικές δομές, όπως είναι και το 'π=3.14159', το εξάγωνο της κυψέλης των μελισσών, τα μορφοπλάσματα, κ.λπ. Οι νεοδαρβινιστές μιλούν αορίστως για μηχανισμούς της φύσης, αλλά το κρίσιμο ερώτημα είναι: «Διαθέτουν άρα γε η φύση και οι τυφλές δυνάμεις της τέτοια μεγαλοφυΐα, ώστε να κατασκευάζουν τα πάντα με μαθηματικές δομές, συμμετρία και αναλογίες; Ή μήπως, πίσω απ' όλα αυτά υποκρύπτεται μια ασύλληπτη μεγαλοφυής μαθηματική διάνοια;». Γι' αυτό ο μεγάλος μαθηματικός Πωλ Ντιράκ (βραβείο Νόμπελ Φυσικής 1973), κατέληξε να πει: «Θα μπορούσε κανείς να περιγράψει την αρμονική κατάσταση λέγοντας ότι ο Θεός είναι ένας μαθηματικός πολύ υψηλής τάξης, και ότι χρησιμοποίησε ανώτερα μαθηματικά στην κατασκευή του σύμπαντος», και ο διάσημος Έλληνας μαθηματικός Δημήτρης Χριστοδούλου, να πει ότι: «Η φυσική αρμονία είναι έργο Θεού και η απόδειξη βρίσκεται στη λογική δομή του σύμπαντος» (το ΒΗΜΑ, 11-3-07). **S**